

การศึกษาแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาต่อสายอาชีพ

THE STUDY ON FINDING AND SCREENING SCHOLARSHIP STUDENTS TO FURTHER STUDY IN VOCATIONAL EDUCATION

รินดี ปาปะไน¹ อัครรัตน์ พูลกระจ่าง² วณิชย์ อ่วมศรี³ ปานเพชร ชินินทร⁴
Rinradee Papanai¹ Akkarat Poolkrajang²
Wanich Uamsri³ And Panpetech Chinintron⁴

วันที่รับบทความ 14 กุมภาพันธ์ 2567 แก้ไขบทความ 1 เมษายน 2567 ตอรับบทความ 28 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นในการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาต่อสายอาชีพ 2) จัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาต่อสายอาชีพ การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 180 คน ได้มาจากการเลือกแบบโควต้า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นในการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุนเข้ารับการศึกษาต่อสายอาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า การลงเยี่ยมบ้านนักเรียน สังเกตสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.81) และ 2) แนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาต่อสายอาชีพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ตั้งคณะกรรมการค้นหา คัดกรองนักเรียนทุน (2) รับสมัครและตรวจสอบคุณสมบัติของนักเรียนทุน (3) ลงพื้นที่ค้นหา คัดกรองนักเรียนทุน และ (4) คัดกรองผ่านระบบ <https://vec.thaieduforall.org/>

คำสำคัญ : การค้นหาและคัดกรอง นักเรียนทุน การศึกษาสายอาชีพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ปรึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

อนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับ กองทุนความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

Corresponding Author, Email: akkarat_p@mutt.ac.th

Abstract

This research aimed to 1) study opinions on finding and screening scholarship students to further study in vocational education. 2) Develop guidelines for finding and screening scholarship students to further study in vocational education. This study employs both quantitative and qualitative research methodologies. The quantitative research utilized a target sample of 180 individuals selected using quota sampling. The research instruments employed in quantitative research used thought questionnaires and qualitative research relies on in-depth interviews and focus group discussions. Data analysis in quantitative research involves fundamental statistics such as mean, standard deviation, and content analysis. The research findings indicate that: 1) opinions on finding and screening scholarship students to further study in vocational education. The overall was at the highest level, while considering each issue, it was found that visiting students' homes and observing their living situations had the highest average ($\bar{x} = 4.81$), and 2) guidelines for finding and screening scholarship students to further study in vocational education consisted of 4 steps: (1) Setting up a committee to finding and screening scholarship students. (2) Recruiting and verifying the qualifications of scholarship students. (3) Visiting the area to find, and screening of scholarship students, and (4) screening via <https://vec.thaieduforall.org/>

Keywords: Finding and screening, scholarship students, vocational education

บทนำ

การศึกษาในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ จะต้องมีการวิจัยหลายๆ อย่างเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งคนถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวิชาการ ด้านเทคโนโลยี ให้นำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทโดยมุ่งเป้าหมายหลักคือ ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการศึกษาที่เน้นกระบวนการสร้างองค์ความรู้และใช้องค์ความรู้ใน

การสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนากำลังคน คือ การศึกษาเพราะการศึกษาจะทำให้การดำเนินชีวิตดีขึ้น ทั้งยังส่งเสริมให้มีความเจริญในด้านจิตใจอีกด้วย กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จัดตั้งขึ้นตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษา หรือพัฒนาเพื่อให้ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัด และมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ ประสาร ไตรรัตน์วรกุล [1] ได้เห็นความสำคัญของการให้โอกาสทางการศึกษาที่เป็นธรรมต่อทุกคน เพื่อไม่ให้ใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง โดยให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยกองทุนจะมีแนวทางการทำงานที่ยืดหยุ่น คล่องตัว และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ยังตกหล่นหรืออยู่นอกระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญของการศึกษา และได้ดำเนินการในการผลิตและพัฒนาากำลังคน ตามแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ.2560-2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ โดยผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และมาตรฐานอาชีพ [2] เพื่อสนองตอบต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับการอาชีวศึกษา สร้างค่านิยมในการเรียนวิชาชีพให้กับสังคม เป้าหมายเพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียน ในขณะที่เดียวกันได้ใช้กิจกรรมการบริการสังคมในโครงการและวาระพิเศษต่างๆ เพื่อให้สังคมได้รับรู้ถึงศักยภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษา และเป็นการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทั้งในด้านการฝึกงานวิชาชีพและปลูกฝังจิตสำนึกการบริการสังคม โดยเน้นเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เข้ามาร่วมรับผิดชอบและมีบทบาทในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกันมากขึ้น ทำให้สถาบันการอาชีวศึกษา เป็นที่รู้จักมากขึ้นและสร้างความต้องการให้กับกลุ่มเป้าหมายในการเข้าสู่ระบบการอาชีวศึกษา ในกระบวนการผลิตและพัฒนาบุคลากรช่างเทคนิคที่มีคุณภาพสูง และการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามเจตนารมณ์ที่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา [3]

กระบวนการพิจารณานักเรียนผู้รับทุนเพื่อเข้าศึกษาต่อในด้านสายอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จึงจำเป็นจะต้องค้นหา คัดกรอง เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ ในกระบวนการค้นหาคัดกรอง รวมถึงการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นกระบวนการทำงานแบบเชิงรุก เพื่อตรวจสอบพิจารณาฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีความยากจนที่สมควรได้รับการช่วยเหลือให้ทุนการศึกษา ในโครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงมุ่งส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้ได้รับโอกาสในการศึกษาต่อในสายอาชีพชั้นสูง ควบคู่ไปกับการพัฒนาสถาบันที่มีการสอนสายอาชีพชั้นสูงที่มุ่งยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องไปกับการสร้างสมรรถนะและคุณภาพชีวิตของเยาวชนที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จากเหตุผลและความสำคัญในข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้าการศึกษาต่อในด้านสายอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษา และตรวจสอบความโปร่งใสและเป็นธรรมที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด ก่อนการคัดเลือกเข้าเรียนต่อในสาขาวิชาที่เลือกไว้ และเป็นแนวทางปัจจัยการปฏิบัติที่ดีที่จะส่งผลในการค้นหา คัดกรองนักเรียนที่ขาดโอกาสที่แท้จริงเป็นศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สร้างหลักประกันในการทำงานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาด้านสายอาชีพ
2. เพื่อจัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาด้านสายอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและ การถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อจัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาด้านสายอาชีพโดยวิธีการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ที่ขอรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง โดยเป็นสถานศึกษา จำนวน 60 แห่งๆ ละ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้บริหาร 1 ท่าน และครูในสาขาที่ได้รับทุน 2 ท่าน รวมทั้งสิ้น 180 ท่าน โดยการเลือกแบบโควตา (Quota Sampling)[4]

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อถอดบทเรียนการทำงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ขอรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง โดยเป็นสถานศึกษา จำนวน 60 แห่งๆ ละ 1 ท่าน รวมทั้งสิ้น 60 ท่าน โดยการเลือกแบบโควตา (Quota Sampling) [4]

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 ศึกษาความคิดเห็นในการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษต่อสายอาชีพโดยใช้แบบสอบถาม ข้อคำถามเกี่ยวกับกระบวนการค้นหา คัดกรองนักเรียนทุน และวิธีการค้นหาคัดกรองนักเรียนทุนที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน ที่มีความยากจนและเรียนดีเข้าการศึกษาต่อสายอาชีพในสถานศึกษาสายอาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน

2.3 ศึกษากระบวนการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน ที่มีความยากจนและเรียนดีเข้าการศึกษาต่อสายอาชีพ โดยการสัมภาษณ์ และข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4 พัฒนาระบบการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษต่อสายอาชีพในสถานศึกษาสายอาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน

2.5 การจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาโดยให้ผู้แทนของสถานศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในเรื่องการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษต่อสายอาชีพในสถานศึกษาสายอาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน

2.6 จัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษต่อสายอาชีพในสถานศึกษาสายอาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ แบบสอบถามความคิดเห็นในการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษต่อสายอาชีพในสถานศึกษาสายอาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) [5]

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบมีโครงสร้าง และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยเป็นแนวคำถามเพื่อการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้าการศึกษาต่อสายอาชีพในสถานศึกษาสายอาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้วิจัยจัดเตรียมเครื่องมือในการวิจัยอย่างอื่นร่วมด้วย เช่น แบบสัมภาษณ์หรือแนวคำถามในการสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง อุปกรณ์สำหรับจดบันทึก กล้องถ่ายรูป

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านพิจารณาความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) [6] ได้ค่าความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.8-1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากสถานศึกษาที่รับทุน กลุ่มเป้าหมายคือครูและผู้บริหาร ที่ขอรับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง จำนวน 180 คน

4.2 การเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สถานศึกษาสายอาชีพ โดยให้ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการให้สัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ และทำการบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึก ภาพนิ่ง และเครื่องบันทึกเสียง

4.3 การจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา เป็นเวลา 1 วัน โดยการให้ผู้แทนของสถานศึกษาเข้าร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลจากประสบการณ์ ในเรื่องการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้าการศึกษาต่อสายอาชีพ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การศึกษาเอกสาร (Document Analysis) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.3 การสัมภาษณ์ (Interview) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.4 การจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาศายอาชีพ มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาศายอาชีพ และ 2) เพื่อจัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาศายอาชีพระดับ ผลการวิจัย มีดังนี้

1. ผลศึกษาความคิดเห็นในการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาศายอาชีพ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาศายอาชีพ

ที่	รายการ	$\bar{X}$	SD.	ผลการวิเคราะห์
กระบวนการค้นหา คัดกรอง				
1	การแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกเน้นการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยบุคคลจากฝ่ายต่าง ๆ เช่น ผู้แทนเขตพื้นที่การศึกษา ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และสถานประกอบการ/นายจ้าง	4.42	0.70	มาก
2	การกำหนดแนวทางการสืบเสาะ พิสูจน์คุณสมบัติ และวิธีการตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกของผู้รับทุนอย่างรัดกุมเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน ในกรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณสมบัติ	4.42	0.95	มาก
3	การประเมินศักยภาพและคุณสมบัติเฉพาะของผู้ขอรับทุนด้วยวิธีการที่เหมาะสม	4.58	0.64	มากที่สุด
4	การจัดทำแฟ้มข้อมูลที่แสดงคุณสมบัติของผู้ได้รับการคัดเลือกทุกราย พร้อมด้วยหลักฐานประกอบที่เชื่อถือได้	4.38	0.75	มาก
5	การติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เกี่ยวข้อง	4.58	0.58	มากที่สุด
6	การเตรียมเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับบันทึกข้อมูลของผู้รับทุน	4.35	0.75	มาก
7	การวางแผนการทำงาน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.54	0.76	มากที่สุด
8	การลงเยี่ยมบ้านนักเรียน สังเกตสภาพความเป็นอยู่ของ	4.81	0.49	มากที่สุด

ที่	รายการ	$\bar{X}$	SD.	ผลการวิเคราะห์
9	นักเรียน การค้นหาผู้รับทุนแบบเชิงรุกด้วยวิธีการที่แตกต่างจาก วิธีการปกติทั่วไป	4.46	0.90	มาก
10	การค้นหาคัดกรองโดยใช้สื่อและช่องทางประชาสัมพันธ์ ที่หลากหลายเพื่อสร้างการรับรู้และแรงจูงใจใน กลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม	4.58	0.64	มากที่สุด
11	การจัดทำสื่อหรือเอกสารเกี่ยวกับโครงการทุนฯ เพื่อเป็น ข้อมูลประกอบการตัดสินใจของกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อ ประโยชน์ในการค้นหาคัดกรอง	4.50	0.76	มาก
12	การเข้าถึงชุมชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ แบบ ดาวกระจายทั่วถึงนักเรียนทุนคน	4.62	0.90	มากที่สุด
13	มีกลไกการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาใน ระดับ สพฐ. หรือสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับ มัธยมศึกษา /ปวช.	4.54	0.65	มากที่สุด
14	การสร้างการรับรู้ในสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรสามารถ ค้นหาคัดกรองและให้ความกระจ่างแก่ผู้สนใจโครงการ	4.58	0.64	มากที่สุด
15	การวางแผนการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ฐานข้อมูล ของ กสศ.ประกอบการวางแผน	4.50	0.86	มาก
16	การกรอกข้อมูลในระบบ จัดทำระบบข้อมูลมีความต้อง ถูก	4.65	0.56	มากที่สุด
17	การให้ข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ การทำงานหลังสำเร็จการศึกษา	4.65	0.63	มากที่สุด
		4.54	0.72	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นในการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษา ต่อสายอาชีพ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X}$ = 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การลงเยี่ยมบ้านนักเรียน สังเกตสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\bar{X}$ = 4.81) รองลงมาคือ การกรอกข้อมูลในระบบ จัดทำระบบข้อมูลมีความต้องถูก และการให้

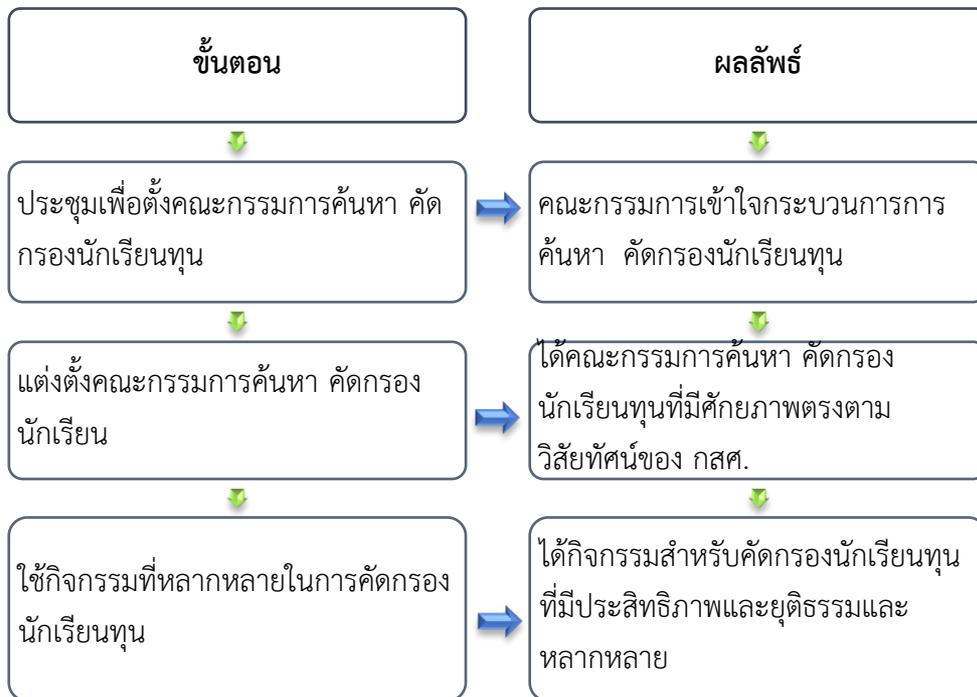
ข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ การทำงานหลังสำเร็จการศึกษา และการเข้าถึงชุมชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ แบบดาวกระจายทั่วถึงนักเรียนทุกคน ($\bar{X} = 4.65$)

2. ผลการจัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาต่อสายอาชีพ ระดับ

การจัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาต่อสายอาชีพ โดยการลงพื้นที่สถานศึกษา ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบมีโครงสร้าง เป็นแนวคำถามเพื่อการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน และดำเนินการพัฒนาระบบการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน รวมถึงการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาโดยให้ผู้แทนของสถานศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในเรื่องการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน และจัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาต่อสายอาชีพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวทางการค้นหาคัดกรองนักเรียนทุน มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตั้งคณะกรรมการค้นหา คัดกรองนักเรียนทุน

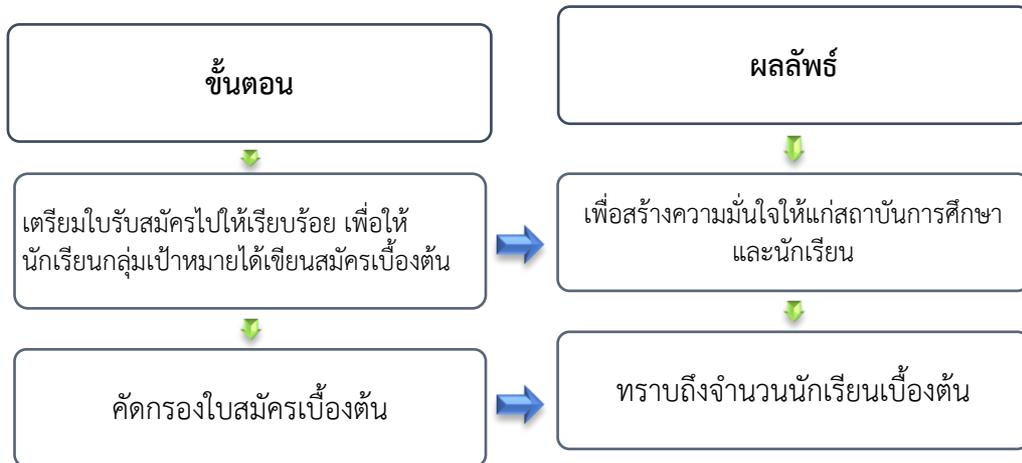
สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการค้นหา คัดกรองนักเรียนทุนเข้าเรียน โดยมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การค้นหา คัดกรองนักเรียนผู้ขอรับทุน ที่ได้มาจากการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนอาจารย์ที่เป็นคณะทำงานในการค้นหา คัดกรองนักเรียนผู้ขอรับทุน มีการประชุมวางแผน และแบ่งสายในการทำงานตามเขตพื้นที่ ทั้งนี้มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ และแนวทางการทำงานร่วมกันก่อนก่อนการลงพื้นที่ทุกครั้ง ในการค้นหา คัดกรองนักเรียนจะต้องมีกรรมการจากภายนอกสถานศึกษาเพื่อความเป็นธรรม โดยคณะกรรมการในการค้นหา คัดกรองนักเรียนโดยแต่ละท่านจะต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการให้ทุนการศึกษา เช่น ผู้ประกอบการ นักวิชาการ ผู้อำนวยการ ส่วนราชการ เป็นต้น

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการค้นหา คัดกรองนักเรียนทุน

ขั้นตอนที่ 2 รับสมัครและตรวจสอบคุณสมบัติของนักเรียนทุน

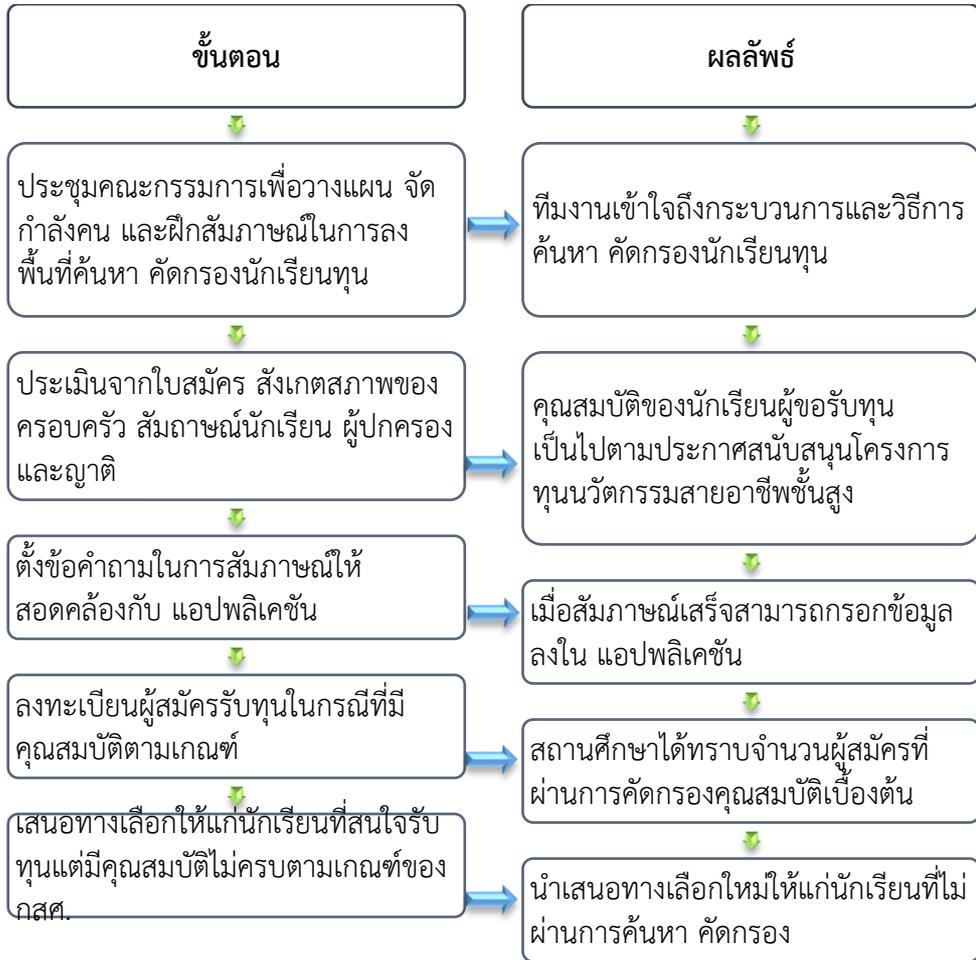
การค้นหานักเรียนยากจนจากการแนะนำและประชาสัมพันธ์ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ทางสถานศึกษาควรเตรียมใบรับสมัครไปให้เรียบร้อย เพื่อให้นักเรียนผู้ขอรับทุนในกลุ่มเป้าหมายได้เขียนสมัครเบื้องต้น จากนั้นให้อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่รับสมัคร ดำเนินการตรวจสอบใบสมัครก่อนการคัดกรองนักเรียนผู้ขอรับทุน เพื่อเป็นการคัดกรองเบื้องต้น ก่อนการลงพื้นที่คัดกรองอย่างแท้จริง การคัดกรองข้อมูลเบื้องต้นนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อสถานศึกษา เพราะจะทำให้ทราบว่าสถานศึกษามีโอกาสได้นักเรียนทุนตัวจริงตามโควตาที่ได้รับอนุมัติหรือไม่ หากยังไม่ใกล้เคียงกับจำนวนที่ได้รับอนุมัติ จะต้องดำเนินการเชิงรุก หรือปรับกลยุทธ์ในการดำเนินงานให้เหมาะสม ชัดเจน ตรงกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนรับสมัครและตรวจสอบคุณสมบัติของนักเรียนทุน

ขั้นตอนที่ 3 ลงพื้นที่ค้นหา คัดกรองนักเรียนทุน

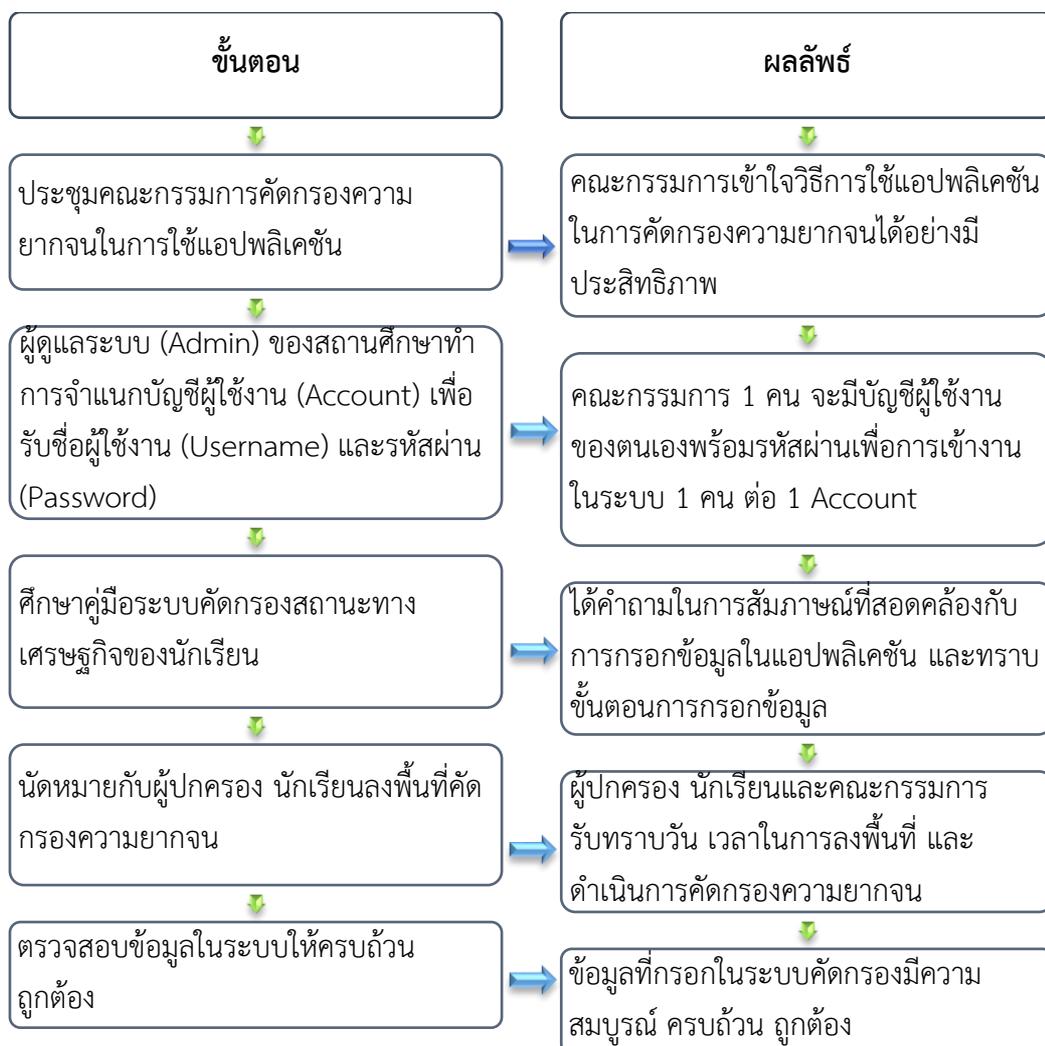
การลงพื้นที่ของทีมค้นหา คัดกรองนักเรียนผู้ขอรับทุน ในการค้นหาข้อมูลและทำการประสานก่อนลงพื้นที่อย่างมีเป้าหมาย วางแผนการเดินทางให้สอดคล้องกับระยะเวลาและกำลังคนที่มี ต้องมุ่งเน้นในการค้นหาช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับการศึกษาอย่างแท้จริง ประเด็นการลงพื้นที่จะต้องใช้วิธีการประเมินเบื้องต้นจากการดูจากใบสมัครที่นักเรียนสมัครเข้าเรียน การสังเกตสภาพของครอบครัว และการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครอง และญาติพี่น้องเกี่ยวกับสภาพ สถานะ คุณสมบัติเบื้องต้นของนักเรียน โดยคุณสมบัติของนักเรียนผู้ขอรับทุน เป็นไปตามประกาศสนับสนุนโครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนลงพื้นที่ค้นหา คัดกรองนักเรียนทุน

ขั้นตอนที่ 4 คัดกรองด้วยแอปพลิเคชัน

การคัดกรองความยากจนสถานะเศรษฐกิจของนักเรียน จะดำเนินการผ่านระบบ โดยโปรแกรมใช้งานบนเว็บแอปพลิเคชัน

แผนภาพที่ 4 ขั้นตอนคัดกรองด้วยแอปพลิเคชัน

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อจัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาศูนย์
สายอาชีพระดับได้ดำเนินการศึกษาความคิดเห็นในการค้นหา คัดกรองนักเรียนทุน เพื่อนำผล
มาใช้พัฒนากระบวนการและแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุนเข้ารับการศึกษาศูนย์
สายอาชีพ โดยมีการอภิปรายดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นในการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษาศูนย์
สายอาชีพ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าการลง

เยี่ยมบ้านนักเรียน สังเกตสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การกรอกข้อมูลในระบบ จัดทำระบบข้อมูลมีความถูกต้อง และการให้ข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ การทำงานหลังสำเร็จการศึกษา และการเข้าถึงชุมชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ แบบดาวกระจายทั่วถึงนักเรียนทุกคน อันเนื่องมาจากการค้นหาและคัดกรองแบบเชิงรุกเข้าถึงนักเรียนและผู้ปกครอง จะส่งผลให้การตัดสินใจของผู้ปกครองกับนักเรียนสอดคล้องกับ กิตติยา ฤทธิภักดี [7] การวิเคราะห์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง (กสศ.) ของวิทยาลัยชุมชนสตูล พบว่า การคัดกรองนักศึกษา เพื่อการจัดกลุ่มนักศึกษา ได้ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง คือ นักศึกษา อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงซึ่งต้องให้การป้องกันหรือแก้ไข ปัญหาตามแต่กรณีกลุ่มมีปัญหา คือ นักศึกษาที่ต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน กลุ่มพิเศษ คือ นักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ ต้องให้การส่งเสริม พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความช่วยเหลือในการค้นหาคัดกรอง สอดคล้องกับปรียาภัทร ศรีไกร และธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี [8] สถานศึกษามีกระบวนการคัดกรองนักเรียนด้านความเสมอภาคทางการศึกษา คัดกรองนักเรียนยากจนโดยบันทึกข้อมูลผ่านเว็บแอปพลิเคชันในคอมพิวเตอร์ด้วยระบบปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน (กสศ.) การกรอกข้อมูลลงระบบเพื่อให้ทราบถึงการคัดกรองที่มีคุณภาพและโปร่งใสเนื่องจากครอบครัวมีสถานะทางเศรษฐกิจต่างกัน สอดคล้องกับธิดิมา พลับปลิง [9] สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลต่อการ ตัดสินใจคัดกรองนักเรียนยากจนจากมุมมองความรู้สึก และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

2. การจัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษต่อสายอาชีพระดับ โดยการลงพื้นที่สถานศึกษา ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบมีโครงสร้าง เป็นแนวคำถามเพื่อการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน และดำเนินการพัฒนาระบบการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน รวมถึงการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาโดยให้ผู้แทนของสถานศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สอดคล้องธัญพร วณิชฤทธา[10] กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบผสมผสานที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การสร้างผลงานของทีม ที่เป็นการรวบรวมข้อมูลความรู้ที่สมาชิกในทีมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบผสมผสานวิธีทั้งแบบเผชิญหน้าและออนไลน์ และจัดทำแนวทางการค้นหาและคัดกรองนักเรียนทุน เข้ารับการศึกษต่อสายอาชีพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ตั้งคณะกรรมการค้นหา คัดกรองนักเรียนทุน (2) รับสมัครและตรวจสอบคุณสมบัติของนักเรียนทุน (3) ลงพื้นที่ค้นหา คัดกรองนักเรียนทุน (4) คัดกรองด้วย Application สอดคล้องกับชนม์พิชา กิตติญาณกุล และคณะ[11] การบริหาร

จัดการระบบคัดกรองนักเรียนที่มีความประสิทธิภาพโดยมีกระบวนการดำเนินการตามขั้นตอนที่เป็นระบบ เนื่องมาจากการทำได้ศึกษาจากผลการประเมินเบื้องต้นและเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ และประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาที่ได้รับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการคัดกรองนักเรียนทุนที่ชัดเจน การลงพื้นที่เยี่ยมนักเรียนที่ขอรับทุน รวมถึงการกรอกข้อมูลเพื่อตรวจสอบจากฐานข้อมูลเพื่อความโปร่งใสในการคัดกรองนักเรียนทุนเข้าเรียนต่อในด้านสายอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง การคัดกรองนักเรียนเป็นอย่างดีจะส่งผลให้การดูแลนักเรียนได้ถูกต้องแม่นยำและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับธรรมากร จันทพันธ์ และคณะ[12] การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้กระบวนการที่เป็นระบบมี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การวางแผนทำความเข้าใจ (2) การปฏิบัติตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (3) การตรวจสอบ จัดนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (4) การแก้ไขปรับปรุงทบทวน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรวางแผนการคั่นหานักเรียน โดยจัดครูที่ปรึกษาเข้าเยี่ยมบ้านนักเรียนที่มีคุณสมบัติในด้านผลการเรียน หรือความสามารถพิเศษตามเกณฑ์ โดยเข้าไปชี้แจงเรื่องทุนการศึกษาให้กับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีคุณสมบัติในการขอรับทุน กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ทราบถึงรายละเอียดในการรับทุนและการศึกษาต่อ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการเข้าศึกษาต่อและการได้รับทุนให้กับผู้ปกครองของนักเรียน และเป็นการศึกษา คัดกรองเบื้องต้น และเตรียมพร้อมสำหรับเอกสารในการรับทุน
2. ควรมีการบริหารจัดการในส่วนงบประมาณและกำลังคนที่ต้องอาศัยพลังกายและพลังใจของทุกภาคส่วนในวิทยาลัยฯ ดังนั้น หากการดำเนินโครงการมีความต่อเนื่องในปีต่อไป วิทยาลัยฯ ควรวางแผนในส่วนของการประชาสัมพันธ์และการคัดเลือก คัดกรองไปพร้อมกันเพื่อจะทำให้วิทยาลัยฯ มีโอกาสในการคัดเลือกนักเรียนที่มีคุณสมบัติและมีความตั้งใจตรงตามเป้าหมายที่วางไว้
3. ควรดำเนินการคั่นหานักเรียนเพิ่มเติมในระหว่างการคัดกรองความยากจน เพื่อมีโอกาสได้พบนักเรียนที่ยากจนและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ โดยใช้ความมีชื่อเสียงของวิทยาลัยฯ ด้านการผลิตกำลังคนได้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และมีสถานที่เพียงพอให้นักเรียนได้ทำการเกษตรโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมใช้พื้นที่ได้

4. ควรกรอกข้อมูลในแอปพลิเคชันคัดกรองความยากจนด้วยความรอบครอบ และหากมีปัญหาหรือข้อสงสัยควรรีบแจ้งประสานกับ กสศ. ทันทีเพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์

5. ควรดำเนินการแต่งตั้งกรรมการจากหลายภาคส่วน เช่น สถานประกอบการที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารและครูในสาขาที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้แทนสถานศึกษา และผู้นำชุมชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] ประสาร ไตรรัตน์วรกุล. (2562).[ออนไลน์]. รายงานประจำปี 2562 โอกาสใหม่ทางการศึกษา. [สืบค้นเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2564] จาก https://www.eef.or.th/wp-content/uploads/2020/04/2004021-EEF-Annual-Report-2019_revised-09_1_view_single-page.pdf.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, (2560) แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [3] กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2563). รายงาน “การติดตาม หนุนเสริมการดำเนินงาน สังเคราะห์และถอดบทเรียนการจัดแนะแนวและประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษา วิธีการค้นหา คัดกรองความยากจนและคัดเลือกนักเรียนรับทุน สำหรับสถานศึกษาสายอาชีพทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ปี 2563”. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
- [4] นคร ชาญอุไร, (2559). เอกสารประกอบการสอน วิชาการวิจัยทางการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- [5] ละเอียด ศิลาน้อย และ กันทิมาลย์ จินดาประเสริฐ. (2562). การใช้มาตรฐานค่าในการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ การโรงแรม และการท่องเที่ยว. วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. ปีที่ 8 ฉบับที่ 15 หน้า 112–126.
- [6] พิเศษฐ์ ตัณฑวณิช และ พนา จินดาศรี. (2561). ความหมายที่แท้จริงของค่า IOC. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 24 ฉบับที่ 2) หน้า 3-12.
- [7] กิตติยา ฤทธิภักดี. (2565). ระบบดูแลช่วยเหลือและการจัดสวัสดิการสำหรับนักเรียนทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง (กสศ.) วิทยาลัยชุมชนสตูล. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4 "ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา. 31 สิงหาคม 2565.

- [8] ปรียาภัทร ศรีไกร และธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี. (2565). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 3 เมืองศรีภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด. ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 หน้า 1-12.
- [9] ธิติมา พลัฒ์พลิง. (2563). การคัดกรองนักเรียนยากจนให้กู้ยืม กยศ. โดยใช้แบบจำลองการให้คะแนนสินเชื่อ. วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 หน้า 57-74.
- [10] ฉันทพร วณิชชอุทธา. (2558). การพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยหลักการสื่อสารเพื่อการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้เป็นทีมของกลุ่มกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Slipakorn University ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 หน้า 1859-1874.
- [11] ชนม์พิชา กิตติญาณกุล ญาณิศา บุญจิตรี และบรรจง เจริญสุข. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบคัดกรองนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายนาสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. การค้นคว้าอิสระสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- [12] ธนากร จันทร์พันธุ์ สีน งามประโคน และ ลำพอง กลมกุล. (2566). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. วารสารบรรณการศึกษามนุษยสังคมศาสตร์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1. หน้า 1-11.